

Akademik Dürüstlük Sözlüğü

Rapor (yeniden düzenlenmiş versiyon)

10/26/2018

“Avrupa Akademik Dürüstlük Ağı” Erasmus+ projesi

Loreta TAUGINIENÉ

Inga GAIŽAUSKAITÉ

Irene GLENDINNING

Július KRAVJAR

Milan OJSTERŠEK

Laura RIBEIRO

Tatjana ODIŇECA

Franca MARINO

Marco COSENTINO

Shiva SIVASUBRAMANIAM

Tomáš FOLTÝNEK

Çeviren: Salim RAZI, Mustafa ÇOBAN, Özgür ŞAHAN, Barış USLU

Bu yayın, Erasmus Plus Stratejik Ortaklıklar çerçevesinde desteklenmiş olan “Avrupa Akademik Dürüstlük Ağı” projesinin (anlaşma no. 016-1-CZ01-KA203-023949) alt çıktısına aittir. Söz konusu rapora projenin web sayfasından <http://www.academicintegrity.eu/wp/> ulaşılabilir.

Proje koordinatörü:

Tomaš Foltýnek
Mendel Üniversitesi, Brno (Çekya)
E-posta: tomas.foltynek@mendelu.cz

Raporla ilgili iletişim:

Loreta Tauginienė
Mykolas Romeris Üniversitesi (Litvanya)
E-mail: lotaugi@mruni.eu

Proje konsorsiyumu:

Universität
Konstanz

KAYNAK GÖSTERME

ISO 690

Tauginienė, L, Gaižauskaitė, I, Glendinning, I, Kravjar, J, Ojsteršek, M, Ribeiro, L, Odiņeca, T, Marino, F, Cosentino, M, Sivasubramaniam, S, Foltýnek, T. *Glossary for Academic Integrity* [Akademik Dürüstlük Sözlüğü]. ENAI Report 3G [online]: gözden geçirilmiş versiyon, Ekim 2018.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

PROJE HAKKINDA

“Avrupa Akademik Dürüstlük Ağı” (European Network for Academic Integrity – ENAI) projesi, en başta intihal, akademik etik, bilimsel değerler ve akademik dürüstlük konularında farkındalık yaratmayı amaçlamaktadır. ENAI sadece öğrencilere değil, tüm akademik çevrelere (öğretim üyesi, araştırmacı, doktora sonrası araştırmacı, idari personel, yönetici, etik kurul vb.) odaklanmaktadır.

Bu projede üç ana çıktının geliştirilmesi öngörülmektedir: Yükseköğretim kurumlarındaki öğretim elemanları ve öğrenciler için eğitim materyalleri (Ç1), akademik dürüstlük üzerine sektörler arası işbirliğini artırmak için araç takımı (Ç2), akademik dürüstlüğü geliştirilmesi için el kitabı (Ç3). Üçüncü çıktı, akademik dürüstlük için genel kurallar, akademik dürüstlüğe ilişkin terimler sözlüğü, öğrenci, öğretim elemanı ve araştırmacılar ve yöneticiler için bireysel ve kurumsal öz değerlendirme araçları gibi yedi alt çıktıdan oluşmaktadır.

Bu rapor, projenin alt çıktılarından biri olan (çıktı 3G) akademik bütünlüğe ilişkin terimler sözlüğünü ele almaktadır.

TEŞEKKÜR

Bu yayının yazarları aşağıda listelenmiş kurum ve kişilerin desteğini minnetle karşılamaktadır:

- Bu eser için Erasmus+ Programı tarafında sağlanan mali destek (anlaşma no. 016-1-CZ01-KA203-023949).
- Proje Danışma Kurulu üyeleri olarak Tracey Bretag ve Teddi Fishman tarafından bu çalışmanın taslak versiyonuna ilişkin sağlanmış olan fikri destek.
- Bratislava, Brno ve Maribor'daki proje toplantıları sırasında tüm konsorsiyumun katkıları.
- Son olarak, yazarlar bu yayının İngilizce metninin düzeltilmesine ilişkin Irene Glendinning'e teşekkür etmektedirler.

YASAL UYARI

Bu yayının içeriğinin tek sorumluluğu yazarlara aittir. Yazarların görüşü, Avrupa Birliği'nin görüşünü yansıttığı anlamına gelmez. Avrupa Komisyonu, burada yer alan bilgilerin herhangi bir şekilde kullanılmasından sorumlu değildir.

İÇERİK

Önsöz	4
Yöntem	5
Sözlük	7
Dizin	47

ÖNSÖZ

Bu rapor, yeni terimlerin öğrenilmesi ve yeni bağlamlarda eski terimlerin yeniden keşfedilmesi yoluyla akademik bütünlüğün daha yaygın anlaşılmasına temel teşkil etmektedir. Bu dokümana, yaygın olarak fakat farklı bağlamlarda kullanılan terimlerin çeşitliliğinden dolayı ihtiyaç duyulmaktadır. Bu çalışmayla ortak bir bilinç düzeyine erişmeye çalıştık.

Bu rapor, ulusal ombudsmanlar, adli makamlar, uyum görevlileri, araştırma projesi yöneticileri ve akademinin diğer ilgili birey ya da birimlerinin yanı sıra; öğrenciler, iş sektörü ve diğer paydaşlar için de değerli olabilir.

YÖNTEM

Sözlük

Veri Toplama

Ekim 2016'da proje ortakları toplantısında World Café yaklaşımı kullanılarak, ilgili terim ve tanımların aranacağı potansiyel kaynak arama havuzu oluşturuldu. Ana kaynaklar olarak, ortaklar tamamlanmış ve halen devam etmekte olan uluslararası (Printeger, Satori, Respect, vb) ve ulusal (Almanya'daki Refairence, Litvanya'daki MTetika ve AcadAu vb.) partner projeleri; etik alanında uzmanlık veya saygınlığı olan uluslararası kuruluşları (Avrupa Bilim Vakfı, Yayın Etiği Komitesi, Uluslararası Akademik Dürüstlük Merkezi, vb.); ağları (Araştırma Dürüstlüğü Avrupa Ağı Büroları; Etik, Şeffaflık ve Eğitimde Dürüstlük Pan-Avrupa Platformu; Avrupa Araştırma Etiği ve Araştırma Dürüstlüğü Ağı vb.); uluslararası alanda tanınan akademik yayıncıları (Springer, Elsevier, Routledge, vb.); paydaş ülkelerin ulusal belgelerini (araştırma konseyleri veya diğer kamu kurumları tarafından yayınlanmış olan); ve mevzuatı ve diğer ilgili kaynakları (örneğin, paydaşlar tarafından önerilen akademik dürüstlikle ilgili terimlerin analiz edildiği araştırma makaleleri ve birkaç üniversitenin web sitelerine başvurulmuştur) tanımladılar. Toplamda, birden fazla belgeyi kapsayacak şekilde 60'ın üzerinde ana kaynak gözden geçirilmiştir. Sadece çevrimiçi olan belgeler dikkate alınmıştır.

Her bir dokümanı gözden geçirirken, akademik, bilimsel, öğretim veya araştırma alanlarında etik veya akademik dürüstlük ile ilgili terimleri taradık. Sözlüğe daha önce tanımlamaları bulunan bulunmayan toplam 440 terim dahil edilmiştir. Daha sonra, 30 adet yeni terim eklenmiştir. Sözlüğün revizyonunu yaparken 6 yeni terim eklenmiş ve 3 terim çıkarılmıştır. Sözlük geliştirme grubu açık fikirli olmayı amaçladığından, aynı ya da hemen hemen aynı anlama gelen terimler, farklı öğeler olarak ele alınmıştır. Bu yüzden, söz konusu terimler daha fazla tartışma için sözlüğe eklenmiştir.

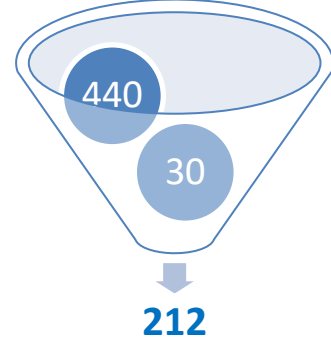
Daha sonra, sözlük yapısı için terim, tanım, tam açıklamalı kaynak ve çevrimiçi bağlantı özellikleri göz önünde bulunduruldu. Araştırma etiği açısından, her kaynağın tanımı bu doğrultuda ele alınmıştır. Örneğin, açıkça belirtilmiş olması durumunda önerilen atıf sağlanmıştır. Proje konsorsiyumu tarafından geliştirilen tanımlar "ENAI" olarak belirtilmiştir.

Veri analizi

Önerilen bir terimin akademik dürüstlük sözlüğüne uygun olup olmadığına karar vermek ve tanımını geliştirmek için, yüz yüze ve sanal toplantılar aracılığıyla toplamda 40 saati aşkın yoğun bir çalışma yürütüldü. Bu süreye bireysel yapılan revizyon için harcanan süre dahil edilmemiştir.

Genel olarak, terimsel muğlaklık ve küçük farklılıklar nedeniyle söz konusu sözlükten 260'dan fazla terim çıkarılmıştır; bazılarıysa ya eş anlamlı olarak (30'dan fazla terim) eşleştirilmiş ya da genel kılavuzun (20'den fazla terim) geliştirilmesi için kullanılmıştır (bkz. Şekil 1).

Bazı terimler aynı ya da benzer çağrışımlara sahip oldukları için eş anlamlı olarak birleştirilirken; tanımsal bir niteliği olmayan ama istenen bir davranış hakkında bilgi veren diğer terimlerse genel kılavuzun geliştirilmesi için birleştirilmiştir.

Şekil 1: Sözlüğün Geliştirilmesi

Özetle, sözlüğün yeniden düzenlenmiş versiyonu alfabetik sırayla sunulan 212 terim içermektedir. Şekil 2, sözlüğün her bir maddesinin nasıl biçimlendirildiğini göstermektedir.

TERİM	Tanım	Kaynak
<i>Eş anlamlılar</i>		

Şekil 2: Sözlük Dizaynı

Kısıtlamalar

Sözlük çalışmasında, iki sınırlamadan bahsetmek gerekmektedir. Birincisi, araştırmalar esnasında karşılaşılan akademik dürüstlük ile ilgili pek çok tanımın bulunması ve bu tanımların açık bir şekilde anlaşılır olması nedeniyle, gerekli durumlarda yükseköğretim kurumlarının web sitelerinde yayınlanan belgeler, sözlükler ve ansiklopediler dikkate alınmıştır. İkincisi, 2017 yılında sözlüğün tamamlandığı esnada tüm web tabanlı bağlantılar geçerli olmasına rağmen, zaman içinde bazı linklerin geçerliliği sona ermiş olabilir, bazılarıysa sadece çerezler kabul edildiğinde kullanılabilir.

SÖZLÜK

A

ABETTOR

MUHARRİK

Accomplice

Suç ortağı

Accessor to cheating

Kopyaya erişen kimse

Accessor to plagiarism

İntihale erişen kimse

“Suç olduğunu bilerek ve başka bir niyetle bir başkası tarafından suçlu bir eylemin uygulanmasına maddi ya da manevi destek veren biri”. Genel olarak, birisinin kopya çekmesine ya da intihal yapmasına yardım eden kişidir.

CÓDIGO PENAL PORTUGUÊS, <http://www.codigopenal.pt/>

ENAI

ACADEMIC (adjective)

AKADEMİK (sıfat)

Bir eğitim, araştırma veya bilim ortamında bireyler veya kurumlar tarafından yürütülen uygulama türü.

ENAI

ACADEMIC (noun)

AKADEMİK (isim)

Academician

Akademisyen

Bir eğitim kurumundabağımsız araştıma merkezinde ve araştıma hastanesinde yönetim, araştırma ve/veya öğretim etkinlikleriyle topluluğun bir parçası olan kimse.

ENAI

**ACADEMIC
DISHONESTY**

AKADEMİK İRTİKAP

“Eğitim, araştırma veya bilimsel faaliyetler yürüten kurumlarda diğer bireyler ve / veya gruplar arasındaki etik standartları ihlal eden bireyler veya kurumlar tarafından yürütülen ahlaki açıdan problemli davranışlar” (s. 252).

Jordan, S. R. (2013). Conceptual Clarification and the Task of Improving Research on Academic Ethics. *Journal of Academic Ethics*, 11: 243-256.

ACADEMIC ETHICS
AKADEMİK ETİK

Akademik topluluk tarafından tanınan ve uyulan yasalar, kurallar ve yazılı olmayan teamülleri içeren değerler.

ENAI

ACADEMIC FRAUD
AKADEMİK
SAHTEKARLIK

Akademik düzenlemeleri ihlal ederek haksız avantaj sağlamak için tasarlanan eylemler.

Eckstein, M. A. (2003) Combating Academic Fraud. Towards a Culture of Integrity. Paris: UNESCO International Institute for Educational Planning, <http://unesdoc.unesco.org/images/0013/001330/133038e.pdf>

ENAI

ACADEMIC
INTEGRITY
AKADEMİK
DÜRÜSTLÜK

Eğitim, araştırma ve bilimsel ortamlarda karar verme ve uygulama aşamalarına yön veren etik kurallara, mesleki ilkelere, standartlara, uygulamalar ve mütemadiyen değerler sistemine uyum sağlama.

ENAI

ACADEMIC
INTEGRITY
COMMITTEE
AKADEMİK
DÜRÜSTLÜK
KOMİTESİ

Delilleri dikkate alan ve akademik dürüstlüğün ihlali ile ilgili kararlar veren komite.

ENAI

ACADEMIC
MISCONDUCT
AKADEMİK
SUİSTİMAL

Academic malpractice
Akademik yolsuzluk

Akademik topluluğun veya daha geniş toplumun herhangi bir üyesi için haksız bir akademik avantaj veya dezavantaja yol açarak akademik dürüstlüğe zarar veren herhangi bir eylem veya teşebbüs.

ENAI

ACCOUNTABILITY
HESAP
VEREBİLİRLİK

Bireylerin ve kurumların faaliyetlerini düzgün bir şekilde yerine getirme sorumluluğu ve elde ettikleri çıktılara dair gerekli açıklamaları tüm paydaş gruplarına sunma/sunabilme.

ENAI

**AGGREGATOR
DERLEYİCİ**

*Patch-writer
Yama yazarı*

Neredeyse hiçbir orijinalliği olmayan akademik bir metinde uygun atıflama yapan kimse.

Defining Plagiarism: The Plagiarism Spectrum. White Paper, n.a.,
http://turnitin.com/assets/en_us/media/plagiarism_spectrum.php

**ANONYMOUS
AUTHORSHIP**

ANONİM YAZARLIK

*Anonymised authorship
Anonimleştirilmiş
yazarlık*

Anonim eserlerin yazarlığı.

ENAI

**ANONYMOUS WORK
ANONİM ESER**

- (1)
Yazarının belirlenemediği eser.
- (2)
Yazarın kasten anonimleştirildiği eser.

ENAI

**ANTI-
WHISTLEBLOWER
ANTİ İSPİYONCU**

İddia edilen / bilinen görevi kötüye kullanma durumunu bildirmeyen ve / veya başkasının ihbar etmesini engelleyen kimse.

Adapted from: McClung E. L., & Schneider J. K. (2015). Concept Synthesis of Academically Dishonest Behaviors. Journal of Academic Ethics, 13: 1-11.

ENAI

**AUDIT
DENETİM**

Bir amaç için gerçekleştirilen resmi inceleme süreci.

ENAI

**AUGMENTED
PUBLICATION
GENİŞLETİLMİŞ
YAYIN**

*Auto-plagiarism
Kendiliğinden
gerçekleşen intihal
Covert duplication*

- (1)
Yazarların, daha önce sunulan veya yayınlanmış çalışmalarına ek veri ve / veya bilgi ekleyerek ve başlığı değiştirerek, çalışmanın amacını değiştirerek ve / veya sonuçları yeniden hesaplayarak kapsamı geniş yayın elde etmesi.
- (2)
Orijinal bir eser yaratmak yerine yazar daha önce yayınlanmış çalışmasına ek veri ve / veya bilgi ekleyerek başlığı değiştirerek, çalışmanın amacını değiştirerek ve/veya sonuçları yeniden

Gizli çoğaltma
Duplicate publication
Yinelenen yayın
Duplication
Çoğaltma
Recycle [plagiarism]
Yeniden işlemden
geçirme [intihal]
Redundant publication
Gereksiz yayın
Self-plagiarism
Kendini intihal etme
Text-recycling
Metni yeniden elden
geçirme

hesaplayarak kapsamı geniş yayın elde etmesi. Yazarın kendi önceki yayınlarına çapraz referans yoktur.

Adapted from: Dhammi, I. K., & Haq, R. U. (2016). What is plagiarism and how to avoid it? Indian Journal of Orthopaedics, 50(6): 581-583

AUTHOR

YAZAR

Creator

Yaratıcı

Özgün çalışmanın oluşmasına katkıda bulunan veya çalışmayı yapan kimse (yapan kişi ya da örgüt).

ENAI

AUTHOR'S ETHICAL RIGHTS

YAZARIN ETİK HAKLARI

“Bir eserin mülkiyetini, dürüstlüğü ve gerçek statüsünü koruma hakkı”.

CÓDIGO DO DIREITO DE AUTOR E DOS DIREITOS CONEXOS, art 9º,
https://www.spautores.pt/assets_live/165/codigododireitodeautorcdadclei162008.pdf

AUTHOR'S PATRIMONIAL RIGHTS

YAZARIN PARTİMONYAL HAKKI

Author's material rights

“Kendi çalışmalarını devretme, kullanma veya tamamen veya kısmen üçüncü taraflarca kullanılmasına yetki veren özel haklar”.

CÓDIGO DO DIREITO DE AUTOR E DOS DIREITOS CONEXOS, art 9º,
https://www.spautores.pt/assets_live/165/codigododireitodeautorcdadclei162008.pdf

AUTHORSHIP
YAZARLIK

“İsmin veya genel olarak bilinen takma ismin, kamuya iletilen bir eserde veya yayınlanmış veya çoğaltılan bir eserde ortaya çıktığında, aksi ispat edilmediği takdirde, çalışmanın yazarı olarak kabul edilmesi durumudur”.

Autortiesību likums/Copyright Law. Adopted by the Saeima and proclaimed by the President on 06.04.2000. Came into force from 11.05.2000,
http://vvc.gov.lv/export/sites/default/docs/LRTA/Likumi/Copyright_Law.pdf

AUTHORSHIP ABUSE
YAZARLIĞIN
SUİSTİMALİ

Orijinal katkıya dayanmayan her türlü yazarlık.

ENAI

AUTONOMY
ÖZERKLİK

Bağımsız karar verme ve uygulama özgürlüğü.

ENAI

AVOIDING HARM
TAHRİBATTAN
KAÇINMA

Non-maleficence

Bilerek zarar vermeme

Doğrudan veya dolaylı olarak etkileşimde bulunulan kişilere zarar vermekten kaçınmak ve öngörülebilir ve kaçınılmaz olduğu yerde zararları en aza indirmek için makul adımlar atmak.

Academy of Management Code of Ethics (February 2006),
http://aom.org/uploadedFiles/About_AOM/Governance/AOM_Code_of_Ethics.pdf

B

BIBLIOGRAPHY
KAYNAKÇA

Eserde yapılan iddiaları bildiren ve / veya destekleyen bir kaynak listesi.

Personal communication with Teddi Fishman

ENAI

BIOETHICS
BİYOETİK

Biyotıp ve biyomedikal araştırmalarda “doğru” ve “yanlış” değerler ve davranışlar etrafında seçim yapma.

ENAI

BLIND PEER
REVIEW
KÖR HAKEMLİK

İbraz edilen bir eserin bazı veya tüm paydaşları ile hakemlerin gizli tutulduğu değerlendirme süreci.

ENAI

**BOILERPLATE
PLAGIARISM
BASMAKALIP
İNTİHAL**

Template plagiarism

Kalıpsal intihal

Structural plagiarism

Yapısal intihal

Orijinal kaynağa başvurmadan ya hiç değişiklik yapmadan veya küçük yaparak şablon materyalden (örneğin, bir çalışmanın giriş veya sonuç bölümünün şablonu) yararlanma veya başka bir kaynaktan kalıplar kullanma.

ENAI

**BRIBERY
RÜŞVET**

“Bir eylem için avantaj elde etmek üzere söz vermek, teşvikte ve vaatte bulunmak, kabul etmek veya talep etmek”.

Anti-Corruption Glossary (Transparency International), <https://www.transparency.org/glossary/>

Also see: The Anti-Corruption Plain Language Guide. (2009). Transparency, https://www.transparency.org/whatwedo/publication/the_anti_corruption_plain_language_guide

**BUSINESS ETHICS
İŞ ETİĞİ**

İş ve endüstride “doğru” ve “yanlış” değerler ve davranışlar etrafında seçim yapma.

ENAI

C

CC-BY
Creative Commons

Materyali herhangi bir formatta kopyalamak ve yeniden dağıtmak (paylaşma) ve ticari olsa bile herhangi bir amaca yönelik olarak materyali yeniden düzenlemek, dönüştürmek ve inşa etmek hakkını veren lisans.

Adapted from: <https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>

**CENSORSHIP
SANSÜR**

“Bilgi veya fikirlerin kamu ile paylaşılmasını önlemek veya engellemek için adımlar atmak”.

David B. Resnik: Glossary of Commonly Used Terms in Research Ethics. National Institute of Environmental Health Science, National Institutes of Health, May 2015, <https://www.niehs.nih.gov/research/resources/bioethics/glossary/index.cfm>

CHEATING
KOPYA

Herhangi bir avantaj elde etme çabasıyla dürüstlük değerlerini baltalayan eylemler.

Academic integrity glossary, University of San Diego,
<http://academicintegrity.ucsd.edu/process/glossary.html>

CITATION
ALINTI

Attribution

Atfetme

Metinde, bir fikrin veya gerçeğin kaynağını tanımlayan ve çalışmanın Kaynakça veya Kaynaklar bölümünde daha ayrıntılı bir referansa bağlantı olarak kabul edilen tanınmış bir alıntılama stilini kullanan özel veya sistematik not.

Academic Integrity – glossary – Academic Skills,
<https://web.archive.org/web/20160718165522/http://www.studyskills.soton.ac.uk/integrity/glossary.htm>

CITATION AMNESIA

ALINTILAMA
AMNEZİSİ

Cryptomnesia

Kriptonmezi

Forgotten footnote

Unutulan dipnot

Subconscious

plagiarism

Bilinçaltı intihal

İstmeden başkalarının eserlerine atıfta bulunamama.

ENAI

CLIENTELISM
KAYIRMACILIK

Nepotism

Nepotizm

Patronage

İltimas

“Genellikle daha varlıklı ve / veya daha güçlü bir “patron” ile daha az varlıklı ve daha zayıf bir “müşteri” arasındaki sömürücü bir ilişkiye dayanan adil olmayan yöntemlerle kaynakların mübadele edilmesi sistemidir”.

Anti-Corruption Glossary (Transparency International). Also see: The Anti-Corruption Plain Language Guide. (2009). Transparency International, <https://www.transparency.org/glossary/>
https://www.transparency.org/whatwedo/publication/the_anti_corruption_plain_language_guide

CLONE
[PLAGIARISM]KLON
[İNTİHAL]

Literal copying

Doğrudan kopyalama

[Ctrl-C] plagiarism

Herhangi bir kimsenin kendi eseriymiş gibi başkasının eserini kelimesi kelimesine aynı şekilde beyan etme ve / veya yayınlama eylemi.

Defining Plagiarism: The Plagiarism Spectrum. White Paper, n.a.,
http://turnitin.com/assets/en_us/media/plagiarism_spectrum.php

[Ctrl-C] intihal
Verbatim plagiarism
Motamot intihal

CO-AUTHOR
ORTAK YAZAR

Joint authorship
Müşterek yazarlık

Özgün bir çalışmanın ortaya çıkmasına ortak olarak katkıda bulunan veya büyük ölçüde katkıda bulunan kişi (kişi veya kuruluş).

ENAI

CODE OF CONDUCT
MESLEKİ AHLAK
KODLARI

Asgari düzeyde uyumluluk ve disiplin eylemleri de dahil olmak üzere, bireylere ve kurumlara uygulanacak beklentiler ve standartlar çerçevesinde belirleyen ilkeler ve değerler beyanatıdır.

Adapted from:
Anti-Corruption Glossary (Transparency International),
<https://www.transparency.org/glossary/>;
The Anti-Corruption Plain Language Guide. (2009). Transparency International,
https://www.transparency.org/whatwedo/publication/the_anti_corruption_plain_language_guide

CODE OF ETHICS
ETİK KODLAR

Bir kurumun temel haklarını tanımlayan, kurumun sahip olduğu görev ve sorumlulukları ve topluma karşı sorumlu olduğu ahlaki kuralları kabul etmenin yanı sıra bireysel hakların tanınırlığının ve saygılığının teşvik edilmesini belirleyen temel değerler belgesi.

Legge 30 dicembre 2010, n. 240 pubblicata nella Gazzetta Ufficiale n. 10 del 14 gennaio 2011 - Suppl. Ordinario n. 11. "Norme in materia di organizzazione delle università, di personale accademico e reclutamento, nonche' delega al Governo per incentivare la qualità e l'efficienza del sistema universitario", <http://www.camera.it/parlam/leggi/102401.htm>

CODE PLAGIARISM
KOD İNTİHALI

Program kodunu, algoritmaları, sınıfları veya işlevleri izinsiz veya referans vermeden kullanma.

Maurer, H. A., Kappe, F., Zaka, B. (2006). Plagiarism-a survey. Journal of Universal Computer Science, 12(8): 1050-1084.

COERCION
AUTHORSHIP
BASKI İLE ELDE
EDİLMİŞ YAZARLIK

Gönüllü olarak elde etmektense talep edilen yazarlık.

Babor Th. F., & Morisano D. (2008). Coin of the Realm: Practical Procedures for Determining Authorship. In: Publishing Addiction Science: A Guide for the Perplexed. Eds. Thomas F. Babor, Kerstin Stenius, Susan Savva, Jean O'Reilly. 2nd edition. London: International Society of Addiction Journal Editors, 110-121.

COLLABORATION
İŞBİRLİĞİ

Ortak hedefler doğrultusunda bir grupta veya takımda çalışmak.

ENAI

COLLUSION
HİLELİ İŞBİRLİĞİ

Bireysel olarak tamamlanması gereken bir görev veya iş için iki veya daha fazla kişi tarafından yapılmış gizli işbirliği

Adapted from: McGowan, S. Breaches of academic integrity using collusion. In Bretag, T. (ed.), Handbook of Academic Integrity. Springer, 2016

COMMON
KNOWLEDGE
BİLİNEN GERÇEK

“Bir çok kaynakta varolan ve iyi bilinen gerçeğe dayalı bilgi”.

Glossary, <http://www.plagiarism.org/article/glossary>

ENAI

COMPILATION
DERLEME

Collective work

Kolektif eser

Joint work

Birleştirilmiş eser

Önceden varolan içeriğin ya da verilerin seçilmesi, koordine edilmesi ve düzenlenmesi yapılarak toplanıp bir araya getirilen ve özgün yazarlık gerektirecek şekilde bir bütün olarak ortaya çıkan eserdir. “Derleme” hem bireysel hem de kolektif çalışmaları içerir ”.

Adapted from: Glossary of United States Copyright Office: a Department of Library of Congress, <https://www.copyright.gov/comp3/docs/glossary.pdf>

COMPLIANCE
RİAYET

Eğitim, araştırma ve bilimle ilgili yasalara, kurumsal politikalara ve etik kurallara uymak.

Adapted from: David B. Resnik: Glossary of Commonly Used Terms in Research Ethics. National Institute of Environmental Health Science, National Institutes of Health, May 2015, <https://www.niehs.nih.gov/research/resources/bioethics/glossary/index.cfm>

CONFIDENTIALITY
GİZLİLİK

Sınırlı erişim için elde edilmiş bilgileri açıklamama yükümlülüğü.

ENAI

CONFIDENTIALITY
VIOLATION
GİZLİLİĞİN İHLALI

Mahremiyet çerçevesinde verilen kişisel veya kurumsal bilgileri izin almaksızın açıklamak.

ENAI

**CONFLICT OF
INTEREST**

ÇIKAR ÇATIŞMASI

Mali veya kişisel yükümlülüklerden veya diğer sebeplerden kaynaklı alınacak kararlardan veya tarafsızlıktan taviz verilme potansiyeli.

Doing global science: a guide to responsible conduct in the global research enterprise (InterAcademy Partnership, 2016), <http://interacademycouncil.com/File.aspx?id=29431>

**CONTRACT
CHEATING**

KOPYA DESTEĞİ

Bir kişinin bir eserin üretilmesi için para veya iyilik karşılığında üçüncü bir taraf kullanması durumunda ortaya çıkan akademik görevi kötüye kullanma biçimi.

ENAI

**CONTRACT
CHEATING SERVICES**

**PROFESYONEL
KOPYA HİZMETİ**

Ghostwriting

*Başkasının adına
yazma*

Bir şirketin veya bireyin sipariş üzerine kendi eseriymiş gibi başkaları için yaptıkları çalışmalar için sağladığı danışmanlık hizmeti türü.

ENAI

**CONTRIBUTORSHIP
KATILIMCILIK**

Çalışmaya katılan her bireyin (birey veya organizasyon) sağladığı muteber katkılar.

ENAI

**COPYRIGHT
TELİF HAKKI**

Edebî, sanatsal ya da müzikal materyalleri dijital olarak ya da başka bir şekilde kopyalamak, çoğaltmak, basmak, yayınlamak, sergilemek, film yapmak ya da kaydetmek için eser sahibinin özel yasal hakkı.

Oxford English Dictionary, <https://en.oxforddictionaries.com/definition/copyright>

**COPYRIGHT NOTICE
TELİF HAKKI
BİLDİRİMİ**

Bir çalışmanın mülkiyeti ve kullanımının kısıtlamaları hakkında kamuoyunu bilgilendirme beyanı.

ENAI

**CORPORATE
AUTHORSHIP
KURUMSAL
YAZARLIK**

Yazarlığın bir örgüte veya projeye atfedilmesidir.

ENAI

**CORRESPONDING
AUTHOR**

**YAZIŞMADAN
SORUMLU YAZAR**

Bir yayıncının veya başka bir kişinin, beyan edilen veya yayınlanan bir çalışma hakkında iletişim kurduğu yazar.

ENAI

**CORRUPTION
YOLSUZLUK**

“Özel kazanç için tevdi edilmiş gücün kötüye kullanılmasıdır. Yolsuzluk, kaybedilen para miktarına ve meydana geldiği sektöre bağlı olarak büyük, küçük ve politik olarak sınıflandırılabilir”.

Anti-Corruption Glossary (Transparency International),
<https://www.transparency.org/glossary/>

See also: The Anti-Corruption Plain Language Guide. (2009). Transparency,
https://www.transparency.org/whatwedo/publication/the_anti_corruption_plain_language_guide

**COVERT
DUPLICATION**

GİZLİ ÇOĞALTMA

Augmented publication

Genişletilmiş yayın

Auto-plagiarism

*Kendiliğinden
gerçekleşen intihal*

Duplicate publication

Yinelenen yayın

Duplication

Recycle [plagiarism]

*Yeniden işlemden
geçirme [intihal]*

Redundant publication

Gereksiz yayın

Self-plagiarism

Kendini intihal etme

Text-recycling

*Metni yeniden elden
geçirme*

Çapraz alıntılarının önceki yayınlarına verilmemesi.

Adapted from: Langdon-Neuner, E. (2008). Publication more than once: duplicate publication and reuse of text. The Journal of Tehran University Heart Centre, 3(1): 1-4.

**CREATIVE COMMONS
(CC)**

Kullanıcılara çalışmanın paylaşım ve kullanım iznini vermek için basit, standart bir yol sağlayan ücretsiz telif hakkı lisansları paketi.

Adapted from: Open Access Glossary, University of Oxford,
<http://openaccess.ox.ac.uk/glossary/>

**CRIB NOTES
KOPYA NOTLARI**

Gerçekleri, formülleri ve diğer yararlı bilgileri hatırlamak için kağıda yazılmış veya teknolojik imkanlarla erişilen bilgiler.

Crib sheet

Kopya kağıdı

Cheat sheet

Kopya kağıdı

ENAI

**CULTURE OF
ACADEMIC
INTEGRITY**

Akademik dürüstlüğü teşvik eden ve destekleyen bireysel, grupsal ve / veya kurumsal davranışlar, değerler, inançlar, tutumlar ve niteliklerdir.

**AKADEMİK
DÜRÜSTLÜK
KÜLTÜRÜ**

ENAI

D

**DATA
VERİ**

Kayıt altına alınmış gerçekler.

ENAI

**DATA FABRICATION
VERİ İMALATI**

Hayali verilerin oluşturulması ve bu uydurma verilerin gerçekmiş gibi kullanılması.

ENAI

**DATA
FALSIFICATION
VERİ TAHRİFİ**

Yanıltıcı bir izlenim verme niyetiyle araştırma verilerinin manipülasyonu.

Springer. Publishing Ethics for journals: A guide for Editors-in-Chief, Associate Editors, and Managing Editors, 2013,
http://static.springer.com/sgw/documents/1393202/application/pdf/Publication_Ethics_Guide_for_Editors_from_Springer_27052013.pdf

ENAI

DATA IMPUTATION
VERİ İSNATI

Eksik veya kayıp verilerin doldurulması veya değiştirilmesi.

ENAI

DATA MANAGEMENT
VERİ YÖNETİMİ

“Kullanıcının verilerinin erişilebilirliğini, güvenilirliğini ve sürekliliğini sağlaması için verilerin kaydedilmesi, saklanması, denetlenmesi, arşivlenmesi, analiz edilmesi, doğrulanması, yorumlanması, korunması, paylaşılması ve yayınlanması ile ilgili uygulamalar ve politikalar”.

David B. Resnik: Glossary of Commonly Used Terms in Research Ethics. National Institute of Environmental Health Science, National Institutes of Health, May 2015, <https://www.niehs.nih.gov/research/resources/bioethics/glossary/index.cfm>

DATABASE
VERİ TABANI

Sistemik bir şekilde düzenlenmiş, elektronik ya da başka yollarla erişilebilen eserler, veriler ya da diğer materyallerden oluşan koleksiyon.

Adapted from: Autortiesību likums/Copyright Law. Adopted by the Saeima and proclaimed by the President on 06.04.2000. Came into force from 11.05.2000, http://vvc.gov.lv/export/sites/default/docs/LRTA/Likumi/Copyright_law.pdf

DERIVATIVE WORK
TÜRETİLMİŞ ESER

Usulüne uygun olarak onaylanmış veya yetkilendirilmiş, bağlamsal veya genişletilmiş olarak uyarlanmış orijinal çalışma.

ENAI

DILEMMA
İKİLEM

Benzer sakıncalı seçenekler arasında seçim yapılmasını gerektiren belirsizlik durumu.

WordNet (a lexical database for English), <https://wordnet.princeton.edu/>

DIPLOMA MILL
MERDİVEN ALTI
ÜNİVERSİTE

Degree mill

Diploma fabrikası

“An organisation without due accreditation that purports to be a bona-fide educational institution.”

“Gerekli akreditasyonlara sahip olsalar da, beklenen düzeyde bir eğitim sunmaya yetecek olanakları sunamayan, fakat iyi niyetli bir eğitim kurumu olduğunu iddia eden kuruluş.”

Eckstein, M. A. (2003) Combating Academic Fraud. Towards a Culture of Integrity. Paris: UNESCO International Institute for Educational Planning, <http://unesdoc.unesco.org/images/0013/001330/133038e.pdf>

DISCIPLINARY
COMMITTEE
DİSİPLİN KURULU

Kanıtları dikkate alan ve bireylerin kabahatleri hakkında karar veren organ.

ENAI

**DISCIPLINARY
MISDEMEANOUR
DİSİPLİN SUÇU**

Bir yüksek öğretim ve / veya araştırma kurumu düzenlemelerinde belirtilen yükümlülüklerin ihlali.

Czech Act on Higher Education Institutions, http://www.msmt.cz/file/45431_1_1/

**DOUBLE CREATION
BENZER YAYIN**

*Simultaneous creation
Eş zamanlı yayın*

İki yazarın birbirinin farkında olmaksızın aynı düşünce ya da fikir hakkında yazması.

Braun, S. K. (2015). Der Irrtum mit der Doppelschöpfung [The Error of the Double Creation]. *Der Sa-chverständige*, 3, 55-58 as quoted in Ruipérez, G., & García-Cabrero, J.-C. (2016). Plagiarism and Academic Integrity in Germany. *Media Education Research Journal*, 48(XXIV), 9-17.

**DOUBLE-BLIND PEER
REVIEW**

**ÇİFTE KÖR
HAKEMLİK**

Beyan edilen bir çalışmanın hem hakemlerin hem de yazarların gizli tutulduğu hakem değerlendirme süreci.

ENAI

E

**ETHICAL APPROVAL
ETİK ONAY**

Ethics approval

Etik onay

Ethical review

Etik değerlendirme

Bir araştırma önerisinin veya planının, ortaya çıkabilecek risklerin ve etik sorunların yönetiminde etik standartlara ve faktörlere uygun olup olmadığının kontrol edildiği resmi süreç.

ENAI

**ETHICAL PRINCIPLES
ETİK İLKELER**

Davranışlara yön veren etik değerler ve kavramlar kümesi.

ENAI

**ETHICAL
STANDARDS
ETİK STANDARTLAR**

Bir çalışmaya katılırken veya çalışmanın yürütülmesinde uyulması gereken davranış özellikleri.

Academy of Management Code of Ethics,
http://aom.org/uploadedFiles/About_AOM/Governance/AOM_Code_of_Ethics.pdf

ETHICAL VALUES
ETİK DEĞERLER

Değer odaklı davranışları yöneten yerleşik ilke ve standartlar kümesi.
Business Dictionary, <http://www.businessdictionary.com/definition/ethical-values.html>

ETHICALITY
TÖRELLİK

Etik değerleri ve standartları doğasında barındıran bir eylem veya süreç (etik olma).

ENAI

ETHICS
ETİK

(1) “Seçimi “doğru” ve “yanlış” değerler ve davranışlar etrafında yapmak”.

(2) “Aynı zamanda ahlaki felsefe olarak da adlandırılan disiplin, ahlaki açıdan iyi ve kötü, doğru ve yanlış olanla ilgilidir. Terim ayrıca herhangi bir sisteme veya ahlaki değer veya ilke teorisine uygulanır”.

(1) Review of Ethics Principles and Guidance in Evaluation and Research (2015) Dr Leslie Groves Williams, <https://www.oecd.org/dac/evaluation/DFID-Ethics-Principles-Report.pdf>

(2) Encyclopaedia Britannica, <https://www.britannica.com/topic/ethics-philosophy>

ETHICS ASSESSMENT
ETİK
DEĞERLENDİRME

Ethical review

Etiksel değerlendirme

Öncelikle etik ilkeleri veya kriterleri kullanan bir eğitim, araştırma veya bilim ortamında uygulamaların, ürünlerin ve kullanımların kurumsallaştırılmış süreçler veya yöntemler ile değerlendirilmesi, ölçülmesi, incelenmesi veya gözden geçirilmesidir.

Adapted from: Project SATORI, D1.1 Ethical Assessment of Research and Innovation: A Comparative Analysis of Practices and Institutions in the EU and selected other countries, http://satoriproject.eu/media/D1.1_Ethical-assessment-of-RI_a-comparative-analysis.pdf

ETHICS COMMITTEE
ETİK KURULU

Institutional review board

Kurumsal etik kurulu

Araştırma için etik onayı veren ve aynı zamanda araştırma davranışındaki ihlalleri de ele alan yapı.

ENAI

ETHICS
INFRASTRUCTURE
ETİK ALTYAPI

“Örgütsel misyon ve değerlere uygun olarak, bir kurumun ihtiyat, oto kontrol ve dürüstlük çerçevesinde gelişmesine yardımcı olan etik açıdan kurumsallaşma için seçilen araçların bütünü.”

Taugniené, L. (2016). Embedding Academic Integrity in Public Universities. *Journal of Academic Ethics*, 14(4): 327-344.

**EXPLOITATIVE
RELATIONSHIPS**

**İSTİSMARCI
İLİŞKİLER**

Haksız avantajlar elde etmek için kişinin veya kişilerin kötü muamele görmesi.

ENAI

F

**FABRICATION
UYDURMA**

Araştırmada “uydurma terimi” bir araştırmanın önerilmesi, yapılması veya raporlanmasında verilerin, deneyin veya diğer önemli bilgilerin uydurulması anlamına gelir.

Adapted from: Online Ethics Center, <http://www.onlineethics.org/glossary.aspx?id=2960>

**FABRICATION,
FALSIFICATION,
PLAGIARISM (FFP)**

**UYDURMA, TAHRİF,
İNTİHAL (UTİ)**

Bir eğitim, araştırma veya bilim ortamında büyük suiistimal türleridir.

ENAI

**FAIRNESS
ÖRGÜTSEL ADALET**

Eğitim, araştırma veya bilimsel faaliyetlerde tüm aktörlerin diğerlerine yaklaşımlarında gözetmeleri gereken temel bir etik ilkedir. Bu ilke, başkalarına ayrımcılık veya sahtekârlıktan arınmış olarak tarafsızlık, saygı ve düşünceli bir şekilde davranmayı ele alır.

ETINED Council of Europe – Platform on Ethics, Transparency and Integrity in Education, Volume 2: Ethical principles. P. 41.

**FALSIFICATION
TAHRİF**

Forgery

Kalpazanlık

Counterfeit

Sahtecilik

Eğitim, araştırma veya bilimsel içeriği, görselleri, verileri, ekipmanı veya süreçleri hatalı bir şekilde temsil edilmeleri için şekillendirmek.

Elsevier. Ethics in Research & Publication. Factsheet: Research Fraud, https://www.publishingcampus.elsevier.com/websites/elsevier_publishingcampus/files/Guides/Quick_guide_RF02_ENG_2015.pdf

FAVOURITISM
İLTİMAŞÇILIK

Bireylere haksız avantaj sağlama.

ENAI

FIDUCIARY
RESPONSIBILITY
SADAKAT
SORUMLULUĞU

“Güven ortamını telkin eden ve itimatlı olan davranışardabulunmak”.
Academy of Management Code of Ethics,
http://aom.org/uploadedFiles/About_AOM/Governance/AOM_Code_of_Ethics.pdf

FIND-REPLACE
BUL-YERİNE KOY
[PLAGIARISM]
[İNTİHAL]

Eş anlamlı kelimelerle tek kelimeyi değiştirerek yeniden yazma.

ENAI

FRAUD
BİLİMSEL
SAHTEKARLIK

“Bilimsel sahtekarlık , haksız kazanç elde etmek için yapılan kasıtlı bir aldatmacadır”.

Online Ethics Center, <http://www.onlineethics.org/glossary.aspx?id=2960>

FREWARE
ÜCRETSİZ YAZILIM

Parasal maliyet olmadan kullanılabilen yazılımlara açık erişim.

ENAI

G

GENDER-BASED
HARASSMENT
CİNSİYETE DAYALI
TACİZ

Cinsiyete dayalı uygunsuz sindirme ya da mesnetsiz ilişki.

ENAI

GHOST AUTHORSHIP
HAYALET YAZARLIK

Misleading attribution
Yanıltıcı atfetme

Yayımlanmak üzere bir metin yazmak veya hazırlamak için isimsiz bir yazar (hak edilmiş, ancak listelenmemiş) kullanma pratiği.

Oxford University Press. OUP statement on publication ethics,
<https://academic.oup.com/journals/pages/authors/ethics>

GHOST WRITER
HAYALET YAZAR

Ghost author
Hayalet yazar

(1) Yazar olarak adlandırılmayan ve çalışma için itibar verilmeyen yazar.

(2) Bir başkasına haksız avantaj sağlayan iş yapımında yardımcı olan yazar.

ENAI

GHOSTWRITING
BAŞKASININ ADINA
YAZMA

(1) Bir başkasının adına yazma.

(2) Bir başkasına haksız avantaj sağlayan iş yapımında yardımcı olmak.

ENAI

GIFT OR GUEST
AUTHORSHIP
HEDİYE VEYA
MİSAFİR YAZARLIK

Honorary authorship
Onursal yazarlık

'Misafir' veya 'hediye' yazarlık, bir yayına çok az katkıda bulunan veya hiç katkıda bulunmayan bir kişinin yazar olarak listelenmesini ifade eder.

Oxford University Press. OUP statement on publication ethics,
<https://academic.oup.com/journals/pages/authors/ethics>

GOOD RECORD-
KEEPING PRACTICES
(GRKPs)

İYİ KAYIT TUTMA
UYGULAMALARI
(İKTU)

"Araştırma kayıtlarını tutmak için kurallar ve prosedürlerdir. Kayıtlar dikkatli, doğru, eksiksiz, organize edilmiş, imzalanmış ve tarihli, yedeklenmiş ve güvenli olmalıdır".

David B. Resnik: Glossary of Commonly Used Terms in Research Ethics. National Institute of Environmental Health Science, National Institutes of Health, May 2015,
<https://www.niehs.nih.gov/research/resources/bioethics/glossary/index.cfm>

GUARANTOR
GARANTÖR

Principal Investigator
Sorumlu Araştırmacı

Bütün olarak çalışmanın içeriği ve doğruluğu için sorumluluk alan kimse.

Adapted from: Babor Th. F., & Morisano D. (2008). Coin of the Realm: Practical Procedures for Determining Authorship. In: Publishing Addiction Science: A Guide for the Perplexed. Eds. Thomas F. Babor, Kerstin Stenius, Susan Savva, Jean O'Reilly. 2nd edition. London: International Society of Addiction Journal Editors, 110-121.

H

HARKing **HARKing**

“Sonnlar bilindikten sonra hipotez üretmek. Bu durumda araştırmaçı, veriler incelendikten sonra elde edilen sonuç doğrultusunda makul bir açıklama uydurur”.

Academy of Medical Sciences (2015). Reproducibility and Reliability of Biomedical research: improving research practice, Symposium report, October 2015, p. 20, <https://acmedsci.ac.uk/viewFile/56314e40aac61.pdf>

HELSINKI **DECLARATION** **HELSİNKİ BEYANI**

“İnsan denekleri içeren tıbbi araştırma yürütmek için Dünya Tıp Derneđi tarafından benimsenen etik kurallardır”.

WMA Declaration of Helsinki - Ethical Principles for Medical Research Involving Human Subjects, <https://www.wma.net/wp-content/uploads/2016/11/DoH-Oct2013-JAMA.pdf>

HONEST ERROR **DÜRÜST HATA**

Kasıtlı olmayan veya bilinçsizce yapılan hata.

ENAI

HONESTY **DÜRÜSTLÜK**

Sistemantik olarak doğru ve seffaf davranmak.

ENAI

I

IDEA PLAGIARISM **FİKİR AŞIRMACILIğI**

Bilinen bir gerçek olmayan benzer bir kavram veya fikir kullanmak. Yazarlar kendi sözlerini ve cümlelerini kullanır, ama fikrin özü başka bir kaynaktan gelir.

Adapted from: Maurer, H. A., Kappe, F., Zaka, B. (2006). Plagiarism - a survey. Journal of Universal Computer Science, 12(8): 1050-1084.

ENAI

IMAGE PLAGIARISM
İMGE AŞIRMACILIĞI

Kurallara uygun bir şekilde izin veya kaynağın onayını almadan görüntülerin (ör. Fotoğraf, video, grafik) kullanımı.

<http://www.plagiarism.org/plagiarism-101/what-is-plagiarism> as quoted in Dhammi, I. K., & Haq, R. U. (2016). What is plagiarism and how to avoid it? Indian Journal of Orthopaedics, 50(6): 581-583.

IMPARTIALITY [IN RESEARCH]

TARAFSIZLIK
[ARAŞTIRMA KAPSAMINDA]

Araştırmayı yürütmede ve diğer paydaşlarla iletişimde bağımsızlık ve tarafsızlık.

Adapted from: The European Code of Conduct for Research Integrity (2011), https://www.nsf.gov/od/oise/Code_Conduct_ResearchIntegrity.pdf

INDIVIDUAL INTEGRITY

BİREYSEL DÜRÜSTLÜK

Etik ve profesyonel ilkelere, standartlara, uygulamalara ve bireyler tarafından tutarlı bir değerler sistemine uyumun sağlanması, karar alma ve eyleme geçirme konusunda rehberlik edecek şekilde, bireylerin etik ve profesyonel ilkelere, standartlara, uygulamalara ve tutarlı bir değerler sistemine uyum sağlaması

ENAI

INFORMATION

BİLGİ

Belirli bir soruya cevap sağlayan ve belirsizliği azaltan içeriğe dayalı verilerin işlenmesi ile elde edilen sonuçlar

ENAI

INFORMED CONSENT

BİLGİLENDİRİLMİŞ ONAM

Araştırma hakkında açık ve ayrıntılı bilgilere dayanarak araştırmaya katılma sözleşmesi.

ENAI

INFRINGEMENT

İHLAL

Transgression

Kural Çiğneme Abuse

Kötüye kullanma

Breach

İhlal

Violation

Kuralları Bozma

Şüpheli, hukuka aykırı veya etik olmayan davranışlardan kaynaklanan iyi uygulamaların ihlali.

ENAI

**INSTITUTIONAL
AUTONOMY**

**KURUMSAL
ÖZERKLİK**

*Institutional
independence*

Kurumsal Bağımsızlık

Bir kurumun özerk / bağımsız hareket etme ve kurum üyelerinin eylemlerinin sonuçlarından sorumlu olma hakkı.

ENAI

**INTEGRITY
DÜRÜSTLÜK**

Etik ve profesyonel ilkeler, standartlar, uygulamalar ve tutarlı değerler sistemi ile uyumluluk, karar alma ve eyleme geçirme konusunda rehberlik edecek şekilde, bireylerin etik ve profesyonel ilkelere, standartlara, uygulamalara ve tutarlı bir değerler sistemine uyum sağlaması

ENAI

**INTELLECTUAL
PROPERTY**

FİKRİ MÜLKİYET

“Fikri faaliyetlerin ürünlerine ilişkin yasal olarak tanınan haklar.

David B. Resnik: Glossary of Commonly Used Terms in Research Ethics. National Institute of Environmental Health Science, National Institutes of Health, May 2015, <https://www.niehs.nih.gov/research/resources/bioethics/glossary/index.cfm>

INVALID SOURCE

GEÇERSİZ KAYNAK

404 Error [plagiarism]

*404 Bulunamadı
[İntihal]*

Falsifying references

Yanıltıcı Referanslar

False credentials

Yanlış kimlik bilgileri

Süresi dolmuş bir bağlantıyı veya var olmayan bir kaynağı kaynak göstermek.

Research Ethics: Decoding Plagiarism and Attribution in Research: Survey Summary (2013), <http://www.ithenticate.com/hs-fs/hub/92785/file-318578964-pdf/docs/ithenticate-decoding-survey-summary-092413.pdf>

ENAI

**INVENTED
AUTHORSHIP**

SAHTE YAZARLIK

- (1) Ortak yazar olarak hayali bir kişiyi içermek
- (2) İş arkadaşını izinsiz olarak ortak yazar olarak dahil etmek.
- (3) İzin almaksızın ortak yazar olarak yabancı kişiyi dahil etmek.

ENAI

**INVESTIGATOR
SORUŞTURMACI**

Delilleri araştıran, toplayan ve analiz eden kişi (endüstri, polis, akademi veya başkaları olabilir).

ENAI

**INVIOLABILITY OF A
WORK**

**ESERİN
DOKUNULMAZLIĞI**

Yazarın, eserin tamamı ya da bir kısmı için herhangi bir dönüşüm, değişiklik ya da eklemenin yapılmasına izin verme ya da yasaklama hakkı.

Adapted from: Autortiesību likums/Copyright Law. Adopted by the Saeima and proclaimed by the President on 06.04.2000. Came into force from 11.05.2000, <https://likumi.lv/doc.php?id=5139>

**IRRESPONSIBLE
SOURCE USE**

**SORUMSUZ KAYNAK
KULLANIMI**

Yayımlanmış veya yayınlanmamış materyallerin yanlış kullanımıyla ilgili ihmalkar akademik yazım uygulaması.

ENAI

K

**KNOWLEDGE
BİLGİ**

Deneyim veya eğitim yoluyla elde edilen bilgi ve doğrular.

Adapted from: Oxford Dictionary, <https://en.oxforddictionaries.com/definition/knowledge>

L

LICENSE

Permission granted by the owner or creator under intellectual property rights for a second party to make use of the work, with specific details of what use is permitted.

LİSANS

Hangi kullanıma izin verildiğine dair belirli detaylarla birlikte, ikinci bir tarafın eserden yararlanması için fikri mülkiyet hakları kapsamında eser sahibi tarafından verilen izin.

ENAI

M

'MEAT EXTENDERS'

KAYNAK/YAYIN/BAĞLAM GENİŞLETİCİ

Tek başına yayınlanamayacak yeni verileri önceki bir yayın üzerine ekleme yapan kişiler.

Adapted from: Errami, M., Sun, Z., Long, T. C., George, A. C. & Garner, H. R. (2009). Déjà vu: a database of highly similar citations in the scientific literature. *Nucleic Acids Research*, 37: D921-D924.

MISCONDUCT

SUİSTİMAL

Ethical misdemeanors

Etik Suçlar

Resmi düzenlemeleri ihlal eden kabul edilemez veya uygunsuz davranışlar.

ENAI

MISMANAGEMENT OF RESEARCH FUNDS

ARAŞTIRMA FONLARININ KÖTÜ YÖNETİMİ

“Araştırma fonlarını gereksiz şekilde kullanma veya yasadışı harcama”.

David B. Resnik: Glossary of Commonly Used Terms in Research Ethics. National Institute of Environmental Health Science, National Institutes of Health, May 2015, <https://www.niehs.nih.gov/research/resources/bioethics/glossary/index.cfm>

MOBBING

MOBİNG

Bir meslektaşın çalışmasının yoğun ve düşüncesizce eleştirilmesi ve/veya kişisel antipati ve rekabet veya siyasi ve diğer nedenlerle ilgisiz şekilde incelenen çalışmanın değerinin azaltılmaya çalışılması.

Adapted from: Mokslo ir studijų institucijų akademinės etikos kodeksų priėmimo, įgyvendinimo ir priežiūros rekomendacijos, <http://www.etika.gov.lt/wp-content/uploads/2015/04/Rekomendacijos.pdf>

MORAL
AHLAK

Yanlış davranıştan doğru olanı ayırt etmede yardımcı olan değerlere veya ölçütlere dayanan içsel disiplinli davranış.

ENAI

MORAL NORM
AHLAKİ NORM

Ahlaki değerlerden türeyen ve insanların profesyonel, sosyal veya kültürel beklentileri karşılayabilmek için nasıl davranmaları gerektiğini öngören genel geçer uygulamalar.

Adapted from: Project SATORI, D1.1 Ethical Assessment of Research and Innovation: A Comparative Analysis of Practices and Institutions in the EU and selected other countries, http://satoriproject.eu/media/D1.1_Ethical-assessment-of-RI_a-comparative-analysis.pdf

MORAL VALUES
AHLAKİ DEĞERLER

Yanlıştan doğruyu ayırt etmek için gruplar veya bireyler tarafından benimsenmiş ve takip edilen ilk evre standartlar takımı

ENAI

MORALITY
AHLAKİLİK/TÖRELLİK

Yanlıştan doğruyu ayırt edebilme becerisi.

ENAI

MULTIMEDIA
PLAGIARISM
ÇOKLU ORTAM
İNTİHALİ

Kaynağın onayını sağlamadan çoğul ortam kullanımı (ör. Ses, resim, video, müzik ve diğer medya).

ENAI

MULTIPLE
SUBMISSION

ÇOKLU BAŞVURU

Auto-plagiarism

Kendiliğinden gerçekleşen intihal

Duplicate submission

Yinelenen yayın Recycle [plagiarism]

Teslim edilmiş bir eserin aynı anda iki veya daha fazla yayın veya editör tarafından aktif olarak değerlendirilmesidir.

Adapted from: IEEE. Publishing Policy, http://www.ieee.org/publications_standards/publications/journalmag/ieee_publishing_policy.pdf

Yeniden işlemden
geçirme [İntihal]Self-
plagiarism

Kendini intihal etme
Text-recycling

Metni yeniden elden
geçirme

**MUTUAL
ADMIRATION
AUTHORSHIP**

**KARŞILIKLI
BİRBİRİNE
HAYRANLIK DUYMA
YAZARLIĞI**

*Mutual support
authorship*

*Karşılıklı destek
yazarlığı*

Haksız çıkar sağlamak amacıyla, diğerinin çalışmasına hiç katkı sunmamasına veya minimum düzeyde katkı sağlamasına rağmen iki yazarın karşılıklı olarak birbirlerini yayınlarına yazar olarak eklemesi.

Babor Th. F., & Morisano D. (2008). Coin of the Realm: Practical Procedures for Determining Authorship. In: Publishing Addiction Science: A Guide for the Perplexed. Eds. Thomas F. Babor, Kerstin Stenius, Susan Savva, Jean O'Reilly. 2nd edition. London: International Society of Addiction Journal Editors, 110-121.

ENAI

N

**NEGLIGENCE
İHMAL**

Bir kişi veya kuruluşa zarar verme ile sonuçlanan, [gerekli] itina standardını benimsememe.

Adapted from: David B. Resnik: Glossary of Commonly Used Terms in Research Ethics. National Institute of Environmental Health Science, National Institutes of Health, May 2015, <https://www.niehs.nih.gov/research/resources/bioethics/glossary/index.cfm>

**NEPOTISM
AKRABA KAYIRMA**

Patronage

İltimas

Clientelism

Kayırmacılık

“Haketmeyen veya kalifiye olmamasına rağmen, resmi konumdaki kimsenin, aile üyesini veya arkadaşını “...”kayırmaya yönelik yetki ve otoritesini kötüye kullanması sonucu tanıdıklara ve tanıdık ilişkilere dayanan adam kayırma biçimi.

Anti-Corruption Glossary (Transparency International), <https://www.transparency.org/glossary/>

See also: The Anti-Corruption Plain Language Guide. (2009). Transparency International, https://www.transparency.org/whatwedo/publication/the_anti_corruption_plain_language_guide

**NORMS OF SCIENCE
BİLİM NORMLARI**

Toplumsallık, Evrenselcilik, Yansızlık, Organize Şüphencilik, Özgünlük, Uzmanlık, Savunuculuk, Yönetişim ve Kalite.

Briefing Paper: Research Integrity: What it means, Why it is important and How we might protect it, Science Europe, December 2015 pp 3-6; Ziman, A. et al.; Merton R.K. (1942), A note on science and democracy. Journal of Legal and Political Sociology, 1: 115-126; Ziman, J. (2000), Real Science: What it is and what it means, Cambridge University Press, Cambridge UK and New York, 412 pp.; Anderson M.S., Ronning E.M., De Vries R. and Martinson B.C. (2010), Extending the Mertonian Norms: Scientists' subscription to norms of research. Journal of Higher Education, 81(3): 366-393.

O

**OBJECTIVITY [IN
RESEARCH]
TARAFSIZLIK
[ARAŞTIRMADA]**

“Araştırmacılar kendi peşim hükümlerinin ve önyargılarının dışında sonuçları doğrulayan deneysel kanıtlarına bakmaya çalışırlar. Araştırmacılar kendi perspektiflerinin çalışmaları üzerindeki etkisini tamamen ortadan kaldıramazlar, ancak mümkün olduğu kadar tarafsız olmaya gayret edebilirler”.

Responsible Conduct in the Global Research Enterprise A Policy Report. (2012) InterAcademy Council/IAP. P. 7, <http://www.interacademies.net/File.aspx?id=19789>

**OPEN ACCESS (OA)
AÇIK ERİŞİM**

Sınırsız (ücretsiz), hakemlik sürecinden geçirilmiş ve yayınlanmış bilimsel araştırma makalelerine veya akademik çalışmalarından elde edilen herhangi bir sonuca çevrimiçi erişim (kullanım ve yeniden kullanım)

Open Access Glossary, University of Oxford, <http://openaccess.ox.ac.uk/glossary/>

ENAI

**OPEN PEER REVIEW
AÇIK HAKEM
İNCELEMESİ**

Dahil edilen bütün tarafların tanımlandığı, teslim edilmiş bir çalışmanın hakem değerlendirmesi süreci.

ENAI

**ORIGINAL
ÖZGÜN**

Bağımsız olan ve başka bir şeyden türetilmeyen işler.

Personal communication with Teddi Fishman

ENAI

P

P-HACKING **P-BİLGİSİYAR** **KORSANLIĞI**

“Birden fazla test yapma pratiği, istatistiksel anlamlılık için eşiği aşan ve sadece bunu raporlayan bir istatistik arayışı”.

Academy of Medical Sciences (2015). Reproducibility and Reliability of Biomedical research: improving research practice, Symposium report, October 2015, p. 20, <https://acmedsci.ac.uk/viewFile/56314e40aac61.pdf>

PAPER MILL **ÖDEV/MAKALE** **BANKASI**

Kompozisyon bankası

Müşterinin gereksinimlerine göre yazılı materyaller (örneğin makaleler, raporlar, ev ödevi cevapları, kişisel beyanlar, yansıtıcı dergiler) sağlayan web tabanlı bir ticari hizmet birimi.

ENAI

PARAPHRASING **AÇIMLAMA**

Orijinal kaynağın uygun bir şekilde kabul edilmesiyle, söz konusu kaynağın harfi harfine veya buna yakın olarak çoğaltılmasını gerektirmeyen, esas niteliğini koruyan kavramların, düşüncelerin, fikirlerin veya metnin yeniden ifade edilmesi.

Regulations for Academic Integrity at the University of Latvia. Approved by Senate decision No. 287, of February 25, 2013, https://www.lu.lv/fileadmin/user_upload/lu_portal/eng/general-information/documents/regulations/Regulations_for_Academic_Integrity_at_the_University_of_Latvia.pdf

ENAI

PATCHWRITING **YAMA YAZI**

Hybrid plagiarism

Melez intihal

Mosaic plagiarism

Mozaik intihal

Mashup [plagiarism]

Mashup [İntihal]

Remix [plagiarism]

Remix [İntihal]

Resourceful citer

Uyanıklık [intihal]

Re-tweet [plagiarism]

Retweet [İntihal]

Farklı kaynaklardan alınmış veya onaylanmamış özlere oluşan orijinal olmayan bir yazı parçası.

ENAI

PATRONAGE**İLTİMAS**

Nepotism

Yakınlarını Kayırma

Clientelism

Kayırmacılık

Bir kişinin bir fayda için seçildiği veya nitelikleri ve yetkileri ne olursa olsun, bağlantıları ve ilişkileri nedeniyle bir konumda tutulduğu bir iltimas biçimidir.

Anti-Corruption Glossary (Transparency International), <https://www.transparency.org/glossary/>

Also see: The Anti-Corruption Plain Language Guide. (2009). Transparency, https://www.transparency.org/whatwedo/publication/the_anti_corruption_plain_language_guide

ENAI

PEER REVIEW**HAKEM****DEĞERLENDİRMESİ**

Makale, proje, hibe teklifi veya akademik çalışma gibi bir bilimsel araştırmanın yenilik, doğruluk ve önemi açısından uygun niteliklere sahip birileri tarafından değerlendirildiği süreç. Genel olarak, teslim edilen çalışmanın bir eleştirisidir.

Adapted from: Who "owns" peer reviews? COPE Discussion Document. COPE Council, 16 September 2016, http://publicationethics.org/files/u7140/Who_Owns_Peer_Reviews_Discussion_Document_Web.pdf

PERSONAL BENEFIT**KİŞİSEL FAYDA**

Bir eylemin söz konusu birey için ne kadar yararlı sonuçlar doğurduğunun (maddi ya da maddi olmayan biçimlerde) kabul edilmesi.

Internet Encyclopedia of Philosophy. A Peer-Reviewed Academic Resource, <http://www.iep.utm.edu/ethics/#SH3a>

ENAI

**PERSONAL DATA
PROTECTION****KİŞİSEL VERİLERİN
KORUNMASI**

Kişisel verilerin güvenliği: anonimlik, mahremiyet, gizlilik.

ENAI

PIRACY**KORSANLIK**

Özellikle müzik endüstrisi ve bilişim sektörü ile ilgili olarak, izin veya onay olmaksızın başkalarının fikirlerini, verilerini veya yöntemlerini kullanmak.

White Paper on Promoting Integrity in Scientific Journal Publications, http://www.medwave.cl/medios/Editorial/DocsPolsEdit/entire_whitepaper.pdf

ENAI

PLAGIARISM**İNTİHAL**

Diğer kaynaklardan alınan çalışmaları / fikirleri doğru bir şekilde bildirmeksizin sunmak.

Adapted from: Meuschke, N., & Gipp, B. (2013). State-of-the-art in detecting academic plagiarism. International Journal for Educational Integrity, 9(1): 50-57

**POLICY TO ENHANCE
ACADEMIC
INTEGRITY**

**AKADEMİK
DÜRÜSTLÜĞÜ
GELİŞTİRMEK İÇİN
POLİTİKA**

Resmi stratejileri, kuralları ve prosedürleri geliştirmek, uygulamak ve izlemek ve bunların akademik topluluğun üyeleri tarafından kolayca erişilebilirliğini ve anlaşılmasını sağlamak.

HEA policy on academic integrity, https://www.heacademy.ac.uk/system/files/supportingacademicintegrity_v2_0.pdf

**PRINCIPLES
İLKELER**

Davranışlara rehberlik edebilecek bir takım değerler ve kavramlar.

ENAI

**PRIMARY SOURCE
ANA KAYNAK**

Doğrudan kanıtların yer aldığı çalışma.

ENAI

**PROOFREADING
DÜZELTME**

Dilbilgisi hatalarını düzeltmek ve okunabilirliği geliştirmek için yazılı çalışmanın kontrol edilmesi.

ENAI

**PUBLIC DOMAIN
KULLANIMI SERBEST**

Telif hakkıyla korunmayan ve kamuya açık herkesin bütününe veya parçalarını kullanabileceği bir yazarlık çalışması.

Adapted from: Glossary of United states copyright office: a department of Library of Congress, <https://www.copyright.gov/comp3/docs/glossary.pdf>

ENAI

**PUBLICATION
ACKNOWLEDGEMENT
YAYININ TANINMASI**

Yayınlarda, araştırmaya önemli katkılarda bulunan ancak yazarlık kriterlerine uymayanların isimlerini ve rollerini kabul etmek.

Singapore Statement on Research Integrity (2010). 2nd World Conference on Research Integrity, 21-24 July, Singapore, <http://www.singaporestatement.org/statement.html>

Q

QUESTIONABLE RESEARCH PRACTICES (QRPs)

ŞAİBELİ ARAŞTIRMA UYGULAMALARI

*Irresponsible research
practices*

*Sorumsuz araştırma
uygulamaları*

“Pek çoğu tarafından etik olmayan ama araştırmada suistimal olarak değerlendirilmeyen araştırma uygulamaları”.

David B. Resnik: Glossary of Commonly Used Terms in Research Ethics. National Institute of Environmental Health Science, National Institutes of Health, May 2015, <https://www.niehs.nih.gov/research/resources/bioethics/glossary/index.cfm>

QUOTATION ALINTILAMA

“Başka bir yazar tarafından yazılmış bir metinden, bir yazarın referansını ve çalışmayı kendi metninden (tırnak işaretleri ve / veya biçimlendirme) açıkça ayıran bir metinden yararlanma.

Regulations for Academic Integrity at the University of Latvia. Approved by Senate decision No. 287, of February 25, 2013, http://www.lu.lv/fileadmin/user_upload/lu_portal/eng/general-information/documents/regulations/Regulations_for_Academic_Integrity_at_the_University_of_Latvia.pdf

R

REDUNDANT PUBLICATION

ARTIK YAYIN

Augmented publication

Genişletilmiş Yayın

Auto-plagiarism

*Kendiliğinden gerçekleşen
intihal*

Covert duplication

Gizli çoğaltma

Duplicate publication

Yinelenen yayın

Duplication

Çoğaltma

Recycle [plagiarism]

Yayımlanan bir çalışmanın (ya da yayınlanmış bir çalışmanın önemli bölümleri), kaynakların/çapraz referanslarının/gerekçenin yeterli bir şekilde onaylanmadan bir kereden fazla (aynı ya da başka bir dilde) yayınlanmasıdır. Aynı (veya büyük ölçüde çakışan) verinin, özellikle çapraz yorumlama/gerekçelendirme olmaksızın birden fazla yayında sunulması da artık yayına örnektir. Özellikle söz konusu durum, hakemlerin/okuyucuların bulguların çoğunun veya tümünün daha önce yayımlandığını muhtelemen farkına varamadıklarında ortaya çıkar.

COPE, <https://publicationethics.org/category/keywords/redundant-publication>

*Yeniden işlemde geçirme
[İntihal]*

Self-plagiarism

Kendini intihal etme

Text-recycling

*Metni yeniden elden
geçirme*

**RECOGNISED
REFERENCING STYLE
BİLİNER/ONAYLI
REFERANSLAMA STİLİ**

Referansları biçimlendirmek için yayıncıların veya editörlerin rehberliğinde resmileştirilmiş uluslararası kabul görmüş stiller/tarzlar.

ENAI

**REFERENCE
REFERANS VERMEK**

Cite

Alıntılama

Tanınmış bir referanslama stilini kullanarak kaynakları bildirmek.

ENAI

**REFERENCES
REFERANSLAR**

Yazılı çalışmada kullanılan alıntılanmış ve atıfta bulunmuş kaynakların listesi.

ENAI

**REPLICATION
TEKRARLAMA**

Orijinal sonuçları doğrulamak ve/veya tamamlamak için araştırmanın bir bölümünü tekrarlamak.

ENAI

**REPORTING
IRRESPONSIBLE
RESEARCH PRACTICES
SORUMSUZ ARAŞTIRMA
UYGULAMALARINI
RAPORLAMA**

Whistleblowing

Kurallara aykırı bilgi ifşası

Herhangi bir şüpheli araştırma suistimali ve araştırmanın güvenilirliğini zayıflatan diğer sorumsuz araştırma uygulamalarının ilgili yetkililerine bildirilmesi.

Singapore Statement on Research Integrity (2010). 2nd World Conference on Research Integrity, 21-24 July, Singapore, <http://www.singaporestatement.org/statement.html>

REPRODUCTION
KOPYALAMA/ÇOĞALTMA

“Çoğaltma, bir işin veya ilgili hakların nesnesinin bir kopyasının (kopyalarının), tamamen veya kısmen, daimi veya geçici olarak saklanması da dahil olmak üzere, herhangi bir şekilde ve herhangi bir maddi, elektronik veya başka bir formda çoğaltılması anlamına gelir”.

Law on Copyright and Related Rights, art. 2, <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.87985?positionInSearchResults=0&searchModelUUID=d3ad3391-5b7a-4e43-b144-d6b906ec12a2>

REPUBLICATION
YENİDEN YAYINLAMA

(1) Daha önce yayınlanan çalışmanın sonraki baskıları.
(2) Farklı dergi veya başka bir kaynakta onaylanmamış tekrarlanan yayın.

ENAI

RESEARCH
ARAŞTIRMA

(1) Bilginin, titiz, nesnel ve tekrarlanabilir yöntemler kullanılarak elde edildiği ve derlendiği entellektüel faaliyet alanı.
(2) Bilgi veya veri araştırması yapmak.

ENAI

RESEARCH COMPLIANCE
ARAŞTIRMA UYGUNLUĞU

Araştırma dürüstlüğü ilkelerini takip eden davranış / süreçler.

ENAI

RESEARCH ETHICS
ARAŞTIRMA ETİĞİ

Scientific ethics

Bilimsel etik

Araştırma ve daha geniş toplum konularına potansiyel etkilere dayalı olarak araştırmalarda etik ilkelere dayalı karar verme.

ENAI

RESEARCH ETHICS
COMMITTEE (REC)
ARAŞTIRMA ETİĞİ
KURULU

Gerekli prosedürlerin izlenmesini ve herhangi bir katılımcının (insan veya hayvan) haysiyet, hak ve refahının korunmasını sağlamak için araştırma önerilerini gözden geçirmekten sorumlu çok disiplinli, bağımsız bir birim.

Adapted from: British Physiological Society,
http://www.bps.org.uk/system/files/Public%20files/General/code_of_human_research_ethics_oct_2014.pdf

RESEARCH FRAUD ARAŞTIRMA SAHTEKARLIĞI <i>Scientific fraud</i> <i>Bilimsel sahtekarlık</i>	Araştırma etiğini kasten ihlal eden araştırmalardaki herhangi bir aldatma eylemi. ENAI
RESEARCH INTEGRITY ARAŞTIRMA DÜRÜSTLÜĞÜ <i>Scientific integrity</i> <i>Bilimsel dürüstlük</i>	Araştırmada birey veya kurumların etik ve profesyonel prensiplere, uygulamalara ve standartlara uyumu ENAI
RESEARCH MISCONDUCT ARAŞTIRMA SUİSTİMALİ	Araştırmanın herhangi bir bölümünde kabul edilemez veya uygunsuz davranış. ENAI
RESEARCHER ARAŞTIRMACI	Araştırma yapan herhangi bir kişi. ENAI
RESPECT FOR OTHERS BAŞKALARINA SAYGILI OLMAK	Diğer insanların onurunu ve fiziksel ve psikolojik sağlık durumlarını dikkate almak. Adapted from: ETINED Council of Europe - Platform on Ethics, Transparency and Integrity in Education, Volume 2: Ethical principles. ENAI
RESPONSIBILITY SORUMLULUK	Dürüslükle davranma görevi. ENAI
RESPONSIBLE CONDUCT OF RESEARCH ARAŞTIRMANIN YÜRÜTÜLMESİNDEKİ SORUMLULUK	Araştırma davranış kurallarına uygun araştırmalar yapmak. ENAI

RETRACTION
GERİ ÇEKİLME

Veriler ya da sonuçların güvenilir olmadığı ya da araştırma hatalı davranışlar içerdiği için, yayınlanmış bir makaleyi araştırma kaydından çıkarmak veya çıkarttırmak. Dergiler geri çekilme bildirimlerini yayımlar ve geri çekilen yayınlarla ilgili sorunlar hakkında bilimsel toplumu uyarmak için elektronik veri tabanlarındaki geri alınan yayınları belirler.

Adapted from: David B. Resnik: Glossary of Commonly Used Terms in Research Ethics. National Institute of Environmental Health Science, National Institutes of Health, May 2015, <https://www.niehs.nih.gov/research/resources/bioethics/glossary/index.cfm>

RISK MANAGEMENT
RİSK YÖNETİMİ

Araştırma sürecinde meydana gelen veya gelebilecek sorunların tanımlanması, değerlendirilmesi ve önlenmesi veya en aza indirgenmesi.

ENAI

S

SCEPTICISM [IN RESEARCH]
ŞÜPHECİLİK [ARAŞTIRMADA]

Deneysel kanıtlara olan bağlılık, araştırmacıların araştırma sonuçları ve vargılarına yönelik bir dereceye kadar sorgulamalarını gerektirir; böylece sonuçlar ve açıklamalar sürekli olarak yeniden incelenir ve geliştirilir.

Adapted from: Responsible Conduct in the Global Research Enterprise A Policy Report (2012). InterAcademy Council/IAP, <http://www.interacademies.net/File.aspx?id=19789>

SCHOLAR
BİLGİN

Herhangi bir eğitim ortamında eğitim ve / veya araştırma faaliyetlerinde bulunan bir kişi.

ENAI

SCIENTIFIC (OR ACADEMIC) FREEDOM
BİLİMSEL (VEYA AKADEMİK) ÖZGÜRLÜK

Araştırmanın yürütülmesine veya yayınlanmasına müdahale edilmesinin veya bilimsel fikirlerin öğretilmesinin ve tartışılmasının engellenmesini önlemek için kurumsal ve yönetişl yükümlülük.

Adapted from: David B. Resnik: Glossary of Commonly Used Terms in Research Ethics. National Institute of Environmental Health Science, National Institutes of Health, May 2015, <https://www.niehs.nih.gov/research/resources/bioethics/glossary/index.cfm>

SCIENTIFIC ACTIVITY
BİLİMSEL FAALİYET

“Bilim, araştırma ve yenilikleri içeren yaratıcı etkinlik”.

Zinātniskās darbības likums/Law On Scientific Activity. Adopted by the Saeima and proclaimed by the President on 14.04.2005. Came into force from 19.05.2005, <https://likumi.lv/doc.php?id=107337>

SCIENTIFIC WORK
BİLİMSEL ÇALIŞMA

(1) Bir yazarın titiz, nesnel ve tekrarlanabilir yöntemler kullanarak bilgiyi gösterdiği entellektüel faaliyetin çıktısı.
(2) Bir bilim insanının performansı.

ENAI

SCIENTIST
BİLİM İNSANI

Bilimsel bir alanda uzmanlığa sahip bir kişi.

ENAI

SECONDARY SOURCE
İKİNCİL KAYNAK

Dolaylı ilgilikle birlikte tamamlayıcı çalışma

ENAI

SELF-PLAGIARISM
KENDİNİ İNTİHAL ETME

Augmented publication

Genişletilmiş yayın

Auto-plagiarism

Kendiliğinden gerçekleşen intihal

Covert duplication

Gizli çoğaltma

Duplicate publication

Yinelenen yayın

Duplication

Çoğaltma

Recycle [plagiarism]

Yeniden işlemde geçirme [İntihal]

Redundant publication

Gereksiz yayın

Text-recycling

Metni yeniden elden geçirme

“Yazarların kaynak göstermeksizin eski çalışmalarına ait kaynakları tekrar kullanarak veya içeriklerini aktararak oluşturdukları” bir çeşit artık yayın. Springer. Publishing Ethics for journals: A guide for Editors-in-Chief, Associate Editors, and Managing Editors, 2013, http://static.springer.com/sgw/documents/1393202/application/pdf/Publication_Ethics_Guide_for_Editors_from_Springer_27052013.pdf

SELF-STEALER**KENDİ
ÇALIŞMALARINDAN
İNTİHAL YAPAN KİŞİ**

Self-plagiariser

Kendini intihal eden kişi

Kendi çalışmalarından intihal yapan kişi.

ENAI

**SIMULTANEOUS
SUBMISSION****EŞ ZAMANLI BAŞVURU**

Bir makalenin farklı dergilere veya diğer yayınlara aynı anda gönderilmesi, bu durum makalenin birden fazla dergide veya başka bir yayında yayınlanmasıyla sonuçlanabilir.

Adapted from: Elsevier. Ethics in Research & Publication. FACTSHEET: Simultaneous Submission/ Multiple, Duplicate Publication, https://www.publishingcampus.elsevier.com/websites/elsevier_publishingcampus/files/Guides/Quick_guide_SSUB02_ENG_2015.pdf

**SINGLE-BLIND
REVIEW****PEER****TEK KÖR HAKEM
DEĞERLENDİRMESİ**

A peer review process of a submitted work where reviewers are not identified to the authors.

Değerlendiricilerin yazarlara tanımlanmadığı bir çalışmada hakem değerlendirmesi süreci.

ENAI

**SLACKER
YANCI/AYLAK**

Grup çalışmasına hiç katkısı olmayan veya çok az katkısı olan fakat bireysel fayda sağlayan ve/veya diğer grup üyelerini, adil paylarından daha fazlasını yapmaya zorlayan kişi.

Adapted from: McClung, E. L. & Schneider, J. K. (2015). Concept Synthesis of Academically Dishonest Behaviors. Journal of Academic Ethics, 13: 1-11.

**SLICING
DİLİMLEME**

Segmented publication

Kısımlara ayrılmış yayın

Salami publication

Salam yayın

Salami slicing

Dilimlenmiş yayın

Salami science

Salam bilimi

Yayın sayısını artırmak için bir çalışmanın iki veya daha fazla yayına dağıtılarak basılması

Ethical Code of Conduct for Higher Education Institutions, <http://www.etikkurulu.gov.tr/Mevzuat.aspx?id=1>

ENAI

SOURCE
KAYNAK

Yazılı veya sözlü olarak kendisinin / bir başkasının / başkalarının çalışmalarından kaynaklanan ve bir referans kullanarak kabul edilen bilgiler.

ENAI

STANDARD
STANDART

Diğer şeylerin değerlendirilebileceği bir referans noktası olarak karşılaştırma yapmak için ölçüt, ölçü, mihenk taşı, norm.

ENAI

SUPPRESSION (OF DATA)
[VERİYİ] ÖRTBAS ETME

Data masking

Veri maskeleyme

İstenilen sonuçları veya vargıları desteklemeyen verilerin en aza indirilmesi veya çıkarılmasından oluşan veriyi örtbas etme.

Personal communication with Teddi Fishman

ENAI

T

TEXT-MATCHING
SOFTWARE

METİN EŞLEŞTİRME
YAZILIMI

Metin tabanlı bir belgeyi arayan ve eşleşen kaynaklara ait metin içi benzerliklerin ve referansların listesini sağlayan yazılım.

Adapted from: Sivasubramaniam, S., Kostelidou, K. & Ramachandran, S. (2016). A close encounter with ghost-writers: an initial exploration study on background, strategies and attitudes of independent essay providers. *International Journal for Educational Integrity* 12: 1 DOI: 10.1007/s40979-016-0007-9

THE HAIL MARY
YA HERRU YA MERRU

Başarı olasılığı düşük olduğunda ve diğer tüm seçenekler tükendiğinde bir öğrencinin notunu olumlu yönde etkilemeyi başarmak için yapılan son umutsuz ya da fırsatçı bir çaba.

Adapted from: McClung E. L., & Schneider J. K. (2015). Concept Synthesis of Academically Dishonest Behaviors. *Journal of Academic Ethics*, 13: 1-11.

ENAI

TRANSLATION
PLAGIARISM
ÇEVİRİ İNTİHALI

Başka bir dilde yayınlanmış çalışmaların kaynağının belirtilmeden tercüme edilmesi.

ENAI

TRANSPARENCY
ŞEFFAFLIK

Akademi ve toplumu etkileyen faaliyetler ve ilgili kararlar hakkında açıklık ve bunları açık, doğru, zamanında, dürüst ve eksiksiz bir şekilde iletme isteği.

Adapted from: International Standard ISO 26000 Guidance on social responsibility,
<http://www.cnis.gov.cn/wzgg/201405/P020140512224950899020.pdf>

TRIPLE-BLIND PEER
REVIEW
ÜÇLÜ
HAKEMLİK

KÖR

Ne değerlendiricilerin, ne de yazarların veya editörlerin tanımlanmadığı bir çalışmanın hakem değerlendirmesi süreci. Bu hakem değerlendirmesi genellikle bağımsız bir kişi tarafından gerçekleştirilir (ör. Yayıncı veya konuk editör).

ENAI

TRUST
GÜVEN

Eğitim ve araştırma alanındaki tüm aktörlerin, birbirlerinin güvenilirliği konusunda dürüst, içten ve dürüstlikle hareket edebileceğine dair sağlam bir inancın olduğu ilke. Bu nedenle, aktörler başkalarına güvenebilir ve başkaları tarafından güvenilmeyi bekleyebilir.

ETINED Council of Europe - Platform on Ethics, Transparency and Integrity in Education, Volume 2:
Ethical principles. P. 40.

TRUTH
GERÇEK

Bilgiyle ilgili hakikatlerin gerçekliğine sadakat.

ENAI

U

UNACCEPTED
IMPOSED RISKS

KABUL EDİLMEMİŞ
DAYATILAN RİSKLER

Birisinin, onları etkileyen bir başkası tarafından gerçekleştirilen bir eylemle ilişkili riski kabul etmemesidir.

Adapted from: Project SATORI, Annex 1.h Ethics and Risks, <http://satoriproject.eu/media/1.h-Ethics-and-Risk1.pdf>

UNAUTHORIZED AID
YETKİSİZ YARDIM

Accessor to cheating
Hileciliğe erişim

Yetkilendirilmemiş şekilde bilgi elde etmek için kullanılan bilgi kaynağı veya yöntem Regulations for Academic Integrity at the University of Latvia. Approved by Senate decision No. 287, of February 25, 2013,
http://www.lu.lv/fileadmin/user_upload/lu_portal/eng/general-information/documents/regulations/Regulations_for_Academic_Integrity_at_the_University_of_Latvia.pdf

**UNETHICAL
AUTHORSHIP
ETİK DIŐI YAZARLIK**

Araştırmanın yazarı olarak araştırmaya katkıda bulunmayan bir kişiyi dahil etmek; araştırmanın yazarlarının listesinden araştırmaya gercek bir katkıda bulunanları çıkarmak; yazarların sırasını haksız ve yanlış bir şekilde deęiŐtirmek; daha sonraki yayınlarda katkı sağlayanların isimlerini kaldırmak; çalışmanın yazarı olarak herhangi bir katkı yapmadan adını eklemek için birisinin gücünü kullanmak; bir yazarı kendi izni olmaksızın eklemek.

Adapted from: Intercollegiate Council Scientific Research and Publication Ethics Directive
<http://www.uak.gov.tr/yonetmelikler/Etikyonerge2.pdf>

**UNINTENTIONAL
RISK EXPOSURE
İSTEMSİZ RİSK
TUTARI**

Herhangi bir kazada meydana gelebilecek ve kayıplarla sonuçlanabilecek risklerden korunamama.

ENAI

V

**VALUES
DEğERLER**

İlkeler ve standartlar seti.

ENAI

**VERBATIM
[PLAGIARISM]
MOTAMOT
[İNTİHAL]**

Atıf yapmadan başka bir kaynaktan kelimesi kelimesine kopyalama.

Adapted from: Research Ethics: Decoding Plagiarism and Attribution in Research: Survey Summary (2013), <http://www.ithenticate.com/hs-fs/hub/92785/file-318578964-pdf/docs/ithenticate-decoding-survey-summary-092413.pdf>

Clone [plagiarism]

[Ctrl-C] plagiarism

Literal copying

Kopya [aŐırmacılık]

[Ctrl-C] aŐırmacılık

Harfi harfine

kopyalama

VIRTUES
ERDEM

İnsani nitelikler ve ahlaki mükemmellik.

ENAI

**VOLUNTARY RISK-
TAKING**
GÖNÜLLÜ RİSK
ALMA

Birisinin kendi seçimi olan eylemle ilişkili risklerin farkında olması ve kabul etmesi

Adapted from: Project SATORI, Annex 1.h Ethics and Risks, <http://satoriproject.eu/media/1.h-Ethics-and-Risk1.pdf>

W

WHISTLEBLOWING
MUHBİRLİK

Bir kurumun (veya ortaklarının) bireyleri, standartları, kaliteyi, dürüstlüğü veya itibarı tehdit eden faaliyetlerindeki ihmali veya kötüye kullanımını açıklamak amacıyla, iç veya dış paydaş tarafından kamu yararına bir açıklama yapılması.

Adapted from: Anti-Corruption Glossary (Transparency International), <https://www.transparency.org/glossary/>; The Anti-Corruption Plain Language Guide. (2009). Transparency, https://www.transparency.org/whatwedo/publication/the_anti_corruption_plain_language_guide

**WINSORIZATION OF
DATA**
DÜZELTİLMİŞ VERİ

“Mutlak yapay bir uç değere daha küçük bir değer” atanması.

Dixon W.J., & Tukey J.W. (1968). Approximate behavior of the distribution of Winsorized t (trimming/Winsorization 2). *Technometrics*, 10(1): 83-98; Hall J. & Martin B.R. (2018). Towards a taxonomy of research misconduct: The case of business school. *Research Policy*, p. 5, <https://doi.org/10.1016/j.respol.2018.03.006>

WORK
ESER

Creative activity
Publication
Published work
Yaratıcı faaliyet
Yayın
Yayınlanmış eser

Sanatsal değeri veya ifade tarzı veya biçimiyle değer kazanan, edebiyat, bilim ya da sanat alanında entelektüel yaratıcı faaliyetlerin orijinal sonucu

ENAI

INDEX

A

ABETTOR, 7
ACADEMIC, 7
ACADEMIC DISHONESTY,
7
ACADEMIC ETHICS, 8
ACADEMIC FRAUD, 8
ACADEMIC INTEGRITY, 8
ACADEMIC INTEGRITY
COMMITTEE, 8
ACADEMIC MISCONDUCT,
8
ACCOUNTABILITY, 8
AGGREGATOR, 9
ANONYMOUS
AUTHORSHIP, 9
ANONYMOUS WORK, 9
ANTI-WHISTLEBLOWER,
9
AUDIT, 9
AUGMENTED
PUBLICATION, 9
AUTHOR, 10
AUTHOR'S ETHICAL
RIGHTS, 10
AUTHOR'S PATRIMONIAL
RIGHTS, 10
AUTHORSHIP, 11
AUTHORSHIP ABUSE, 11
AUTONOMY, 11
AVOIDING HARM, 11

B

BIBLIOGRAPHY, 11
BIOETHICS, 11
BLIND PEER REVIEW, 11
BOILERPLATE
PLAGIARISM, 12
BRIBERY, 12
BUSINESS ETHICS, 12

C

CC, 12
CC-BY, 12
CENSORSHIP, 12

CHEATING, 13
CITATION, 13
CITATION AMNESIA, 13
CLIENTELISM, 13
CLONE [PLAGIARISM], 13
CO-AUTHOR, 14
CODE OF CONDUCT, 14
CODE OF ETHICS, 14
CODE PLAGIARISM, 14
COERCION AUTHORSHIP,
14
COLLABORATION, 15
COLLUSION, 15
COMMON KNOWLEDGE,
15
COMPILATION, 15
COMPLIANCE, 15
CONFIDENTIALITY, 15
CONFIDENTIALITY
VIOLATION, 15
CONFLICT OF INTEREST,
16
CONTRACT CHEATING, 16
CONTRACT CHEATING
SERVICES, 16
CONTRIBUTORSHIP, 16
COPYRIGHT, 16
COPYRIGHT NOTICE, 16
CORPORATE
AUTHORSHIP, 16
CORRESPONDING
AUTHOR, 17
CORRUPTION, 17
COVERT DUPLICATION, 17
CREATIVE COMMONS, 18
CRIB NOTES, 18
CULTURE OF ACADEMIC
INTEGRITY, 18

D

DATA FABRICATION, 18
DATA FALSIFICATION, 18
DATA IMPUTATION, 19
DATA MANAGEMENT, 19
DATABASE, 19
DERIVATIVE WORK, 19
DILEMMA, 19

DIPLOMA MILL, 19
DISCIPLINARY
COMMITTEE, 19
DISCIPLINARY
MISDEMEANOUR, 20
DOUBLE CREATION, 20
DOUBLE-BLIND PEER
REVIEW, 20

E

ETHICAL APPROVAL, 20
ETHICAL PRINCIPLES, 20
ETHICAL STANDARDS, 20
ETHICAL VALUES, 21
ETHICALITY, 21
ETHICS, 21
ETHICS ASSESSMENT, 21
ETHICS COMMITTEE, 21
ETHICS
INFRASTRUCTURE, 21
EXPLOITATIVE
RELATIONSHIPS, 22

F

FABRICATION, 22
FABRICATION,
FALSIFICATION,
PLAGIARISM, 22
FAIRNESS, 22
FALSIFICATION, 22
FAVOURITISM, 23
FFP, 23
FIDUCIARY
RESPONSIBILITY, 23
FIND-REPLACE
[PLAGIARISM], 23
FRAUD, 23
FREEWARE, 23

G

GENDER-BASED
HARASSMENT, 23
GHOST AUTHORSHIP, 24
GHOST WRITER, 24
GHOSTWRITING, 24

**GIFT AND GUEST
AUTHORSHIP, 24**
**GOOD RECORD-KEEPING
PRACTICES, 24**
GRKPs, 24
GUARANTOR, 24

H

HARKing, 25
**HELSINKI DECLARATION,
25**
HONEST ERROR, 25
HONESTY, 25

I

IDEA PLAGIARISM, 25
IMAGE PLAGIARISM, 26
**IMPARTIALITY [IN
RESEARCH], 26**
**INDIVIDUAL INTEGRITY,
26**
INFORMATION, 26
INFORMED CONSENT, 26
INFRINGEMENT, 26
**INSTITUTIONAL
AUTONOMY, 27**
INTEGRITY, 27
**INTELLECTUAL
PROPERTY, 27**
INVALID SOURCE, 27
**INVENTED AUTHORSHIP,
28**
INVESTIGATOR, 28
**INVIOABILITY OF A
WORK, 28**
**IRRESPONSIBLE SOURCE
USE, 28**

K

KNOWLEDGE, 28

L

LICENSE, 29

M

MEAT EXTENDERS, 29
MISCONDUCT, 29
**MISMANAGEMENT OF
RESEARCH FUNDS, 29**
MOBBING, 29
MORAL, 30

MORAL NORM, 30
MORAL VALUES, 30
MORALITY, 30
**MULTIMEDIA
PLAGIARISM, 30**
**MULTIPLE SUBMISSION,
30**
**MUTUAL ADMIRATION
AUTHORSHIP, 31**

N

NEGLIGENCE, 31
NEPOTISM, 31
NORMS OF SCIENCE, 32

O

OA, 32
**OBJECTIVITY [IN
RESEARCH], 32**
OPEN ACCESS, 32
OPEN PEER REVIEW, 32
ORIGINAL, 32

P

P-HACKING, 33
PAPER MILL, 33
PARAPHRASING, 33
PATCHWRITING, 33
PATRONAGE, 34
PEER REVIEW, 34
PERSONAL BENEFIT, 34
**PERSONAL DATA
PROTECTION, 34**
PIRACY, 34
PLAGIARISM, 34
**POLICY TO ENHANCE
ACADEMIC INTEGRITY,
35**
PRIMARY SOURCE, 35
PRINCIPLES, 35
PROOFREADING, 35
PUBLIC DOMAIN, 35
**PUBLICATION
ACKNOWLEDGEMENT,
35**

Q

QRPs, 36
**QUESTIONABLE
RESEARCH PRACTICES,
36**
QUOTATION, 36

R

**REDUNDANT
PUBLICATION, 36**
**RECOGNISED
REFERENCING STYLE,
37**
REFERENCE, 37
REFERENCES, 37
REPLICATION, 37
**REPORTING
IRRESPONSIBLE
RESEARCH PRACTICES,
37**
REPRODUCTION, 38
REPUBLICATION, 38
RESEARCH, 38
**RESEARCH COMPLIANCE,
38**
RESEARCH ETHICS, 38
**RESEARCH ETHICS
COMMITTEE, 38**
RESEARCH FRAUD, 39
RESEARCH INTEGRITY, 39
**RESEARCH MISCONDUCT,
39**
RESEARCHER, 39
RESPECT FOR OTHERS, 39
RESPONSIBILITY, 39
**RESPONSIBLE CONDUCT
OF RESEARCH, 39**
RETRACTION, 40
RISK MANAGEMENT, 40

S

**SCEPTICISM [IN
RESEARCH], 40**
SCHOLAR, 40
**SCIENTIFIC (OR
ACADEMIC) FREEDOM,
40**
SCIENTIFIC ACTIVITY, 40
SCIENTIFIC WORK, 41
SCIENTIST, 41
SECONDARY SOURCE, 41
SELF-PLAGIARISM, 41
SELF-STEALER, 42
**SIMULTANEOUS
SUBMISSION, 42**
**SINGLE-BLIND PEER
REVIEW, 42**
SLACKER, 42
SLICING, 42
SOURCE, 43
STANDARD, 43

SUPPRESSION (OF DATA),

43

T

TEXT-MATCHING

SOFTWARE, 43

THE HAIL MARY, 43

TRANSLATION

PLAGIARISM, 43

TRANSPARENCY, 44

TRIPLE-BLIND PEER

REVIEW, 44

TRUST, 44

TRUTH, 44

U

UNACCEPTED IMPOSED

RISKS, 44

UNAUTHORIZED AID, 44

UNETHICAL

AUTHORSHIP, 45

UNINTENTIONAL RISK

EXPOSURE, 45

V

VALUES, 45

VERBATIM

[PLAGIARISM], 45

VIRTUES, 46

VOLUNTARY RISK-

TAKING, 46

W

WHISTLEBLOWING, 46

WINSORIZATION OF

DATA, 46

WORK, 46

